

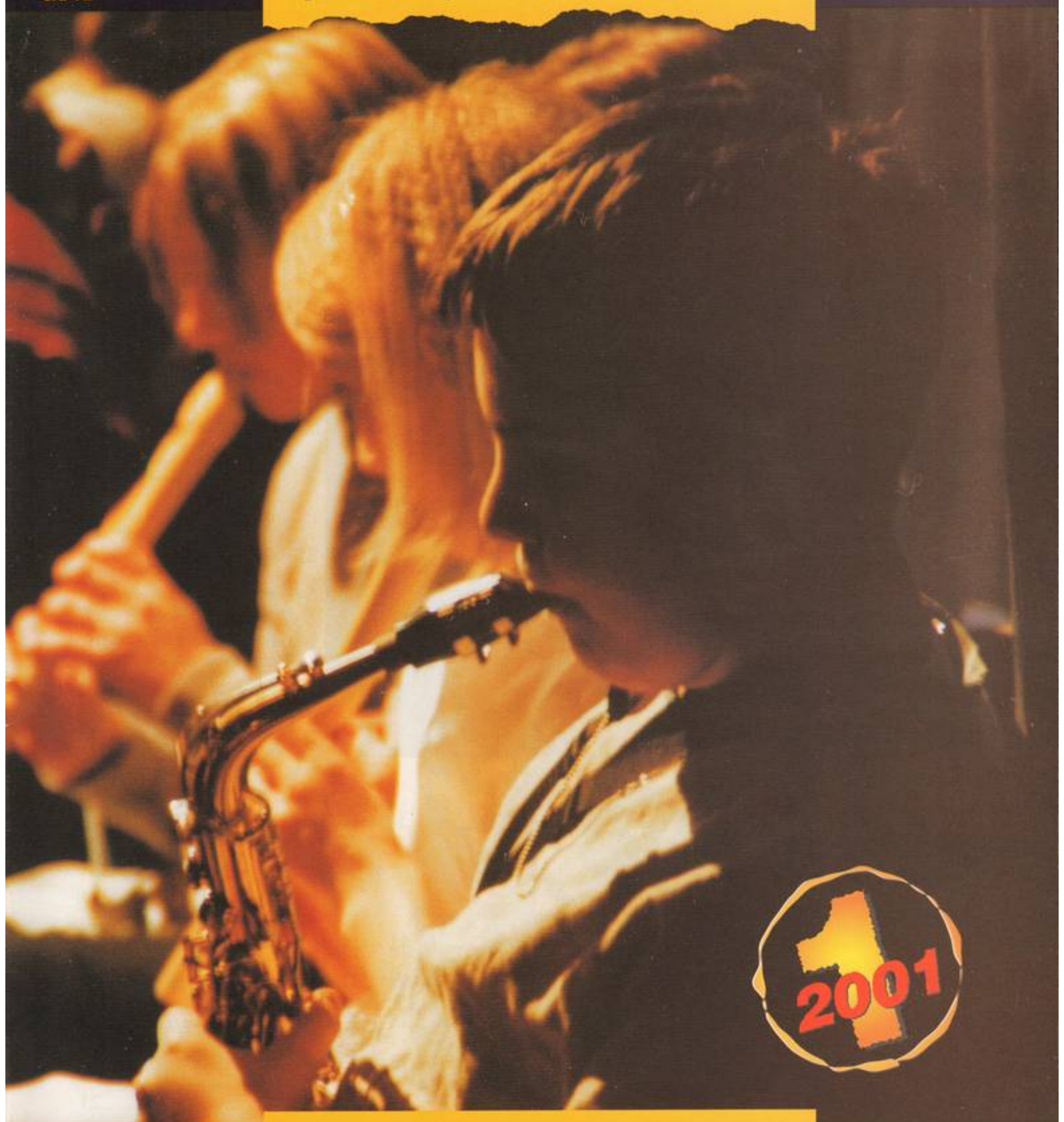
- **Ny chefsdirigent på operan**
sid 4-5
- **Dags igen att prisa skolor**
sid 6
- **Hans drömmar handlar om film**
sid 12

Kultur SMÖCKAN

Nr 1 Februari 2001

Utgiven av Sveriges Musik- & Kulturskoleråd - SMoK

- **Med tonvikt på klassiskt**
sid 13
- **Skolan slår ut på Österlen**
sid 14-15
- **Musiklärare i arkiven**
sid 26

Årets Musik- och Kulturskola för anonymt?

Det är få sökande i år till utmärkelserna Årets Musik- och Kulturskola, Svenska Musikrådets årliga pris som ska delas ut för fjärde gången. Till tävlingen har musik- och kulturskolor möjlighet att själva anmäla sig och därefter utser en jury Årets Musik- och Kulturskola.

Utnämningen i sig har också svårt att slå sig fram i det övriga mediabruset av alla andra pristagare som ska ut med sitt budskap om årets händelse. Årets Bibliotek, årets popkommun, årets ungdomskommun, årets tillväxtkommun, årets företagare, årets naturfotograf, årets julstad, årets uppstickarkommun, årets bil, årets hund, årets artist, årets cykelstad, årets leverantör, årets idrottsprofil, årets kock, årets svensk, årets lärare, årets uppfödare, årets homo o.s.v. Alla med samma önskan om uppmärksamhet och bekräftelse och många gånger inspirerade av de stora idrotts och musik-tv-galorna från Globen.

Priset till oss ska väl syfta till att stimulera lärare, rektorer och elever, men också få skolan och verksamheten på kartan över de framgångsrika, i förhoppning om möjligheter till ytterligare utveckling. Om det gått inflation i begreppet "årets", bör vi söka något annat, något som sticker ut och som lockar. Ta till exempel Svenska Filminstitutets nya dokumentärfilmpris på en miljon kronor. Uppgiften är att som tävlings-bidrag lämna in en början till en egen film och priset ska gå till att färdigställa filmen.

Vi kan lätt överföra idén till oss själva och våra verksamheter. En miljon till det mest intressanta utvecklingsprojektet! Och så det där med prispengarna förstås.

Ett annat exempel på utmärkelser som oförtjänt kommer i skymundan och som har med musik- och kulturskolans lärare och elever att göra är Musikaliska Akademiens stipendier på 5,5 miljoner kronor årligen.

Syns man inte så finns man inte.

STEFAN ANDERSSON

INNEHÅLL

i detta nummer

Ledare.....	2	Av med locket.....	10-11	Ny på KMH.....	17
Kort från SMoK.....	3	Ruta för ruta.....	12	Dynamisk verksamhet.....	18
Ett slag för Järvi.....	4-5	Lilla Akademien.....	13	Hela världen i kulturskolan.....	19
Inför rikskonferensen.....	6	Österlens pärla.....	14-15	Kulturnytt.....	22
Opera, dans och teater.....	9	"Som jag ser det".....	16	Porträttet.....	23

KULTURSMOCKAN

CEWE-FÖRLAGET
S93 80 BJÄSTA
TEL: 0660-26 61 00
FAX: 0660-22 05 17

ANSVARIG UTGIVARE

Stefan Andersson
0660-825 22
stefan.ason@telia.com

REDAKTÖR

Ulf Eklund
0660-29 91 17
ulf.eklund@faceit.se

PROJEKTLÄDARE

Jan Dyllicki
0660-26 61 05
jan.dyllicki@cewe.se

GRAFISK FORMGIVNING

Johnny Altelind
0660-26 61 31
johnny.altelind@cewe.se

REPRO

PRODUKTION

TRYCK

CEWE-Förlaget/Daus, Bjästa

MEDVERKANDE

I DETTA NUMMER

Per Sjöberg

Daniel Hellström

Jonas Andersson

Rolf Edström

Stefan Franzén

Carita Nagy Forslund

Stefan Lindén

Winni Löfquist

Olof Wigren

Kultursmockan utges av samrådsorganet för Sveriges musik- och kulturskolor, SMoK

Kultursmockan nästa nummer: v. 15.
Manusstopp för annonser: 28 mars.

Tipsa Smockan!

Tel: 0660-29 91 17
070-643 93 31
Ulf Eklund

Dags för årsmöte och rikskonferens

- Av Per Sjöberg, Ordförande SMoK -

Innan vi vet ordet av så är det mars och därmed dags för vår rikskonferens och vårt årsmöte. Ett intressant program kombinerat med diskussionspass då vi ska prata om vår syn på nutiden och framtiden.

Vilka nya krav kommer att finnas på undervisningen, på lärarna och på ledarna? Hur ser en musik/kulturskola ut om tio år? Finns den överhuvudtaget? Kanske har den utvecklats till en ännu tydligare motor i det lokala kulturlivet?

Frågorna är många och svaren är förvisso få. Men desto viktigare att fantisera om, diskutera och forma den framtid som ännu inte finns.

Glimtar från styrelsemötet

i slutet av januari:

✓ *Ett projekt om musikalisk mångfald.*

Intresset är stort från många organisationer, utbildningar, med flera, att kartlägga hur barn och ungdomars musicerande ser ut i dagsläget och i ett perspektiv på ett antal år tillbaka i tiden. Om allt går som vi tror och hoppas så är vi under våren i gång med en förstudie som ska

ge svar på dessa frågor. Därefter finns en god plattform att stå på för att arbeta vidare med frågan.

✓ *Ungdomsmusikfestival 2004.*

Danmark och Sverige har gemensamt ansökt hos EMU (Europeiska MusikskoleUnionen) om att få anordna festivalen 2004 i området kring Öresundsbron. Om vi får ett positivt svar på ansökan så finns ett guldäge för att manifesteras musik- och kulturskoleverksamhet på både internationell och nationell nivå.

✓ *Långsiktig finansiering av SMoKs verksamhet.*

År 2001 är det sista året som SMoK har ett utlovat statligt verksamhetsstöd. Nu börjar arbetet att säkerställa det stödet även för framtiden.

Under de tre år som vi fått detta statliga stöd, har SMoK visat att det behövs en nationell arena för musik och kulturskolefrågor. Därmed borde ett fortsatt statligt engagemang vara, inte bara möjligt, utan också självklart.

✓ *Information och diskussion om Kreativ skolmiljö, CLS-utbildningen, Smockan, nya lärarutbildningen och mycket mera.*

Ha det gott och njut av samlorna!

Smockan lägger kulturpuzzel

medlemmar i SMoK

Senast anslutna medlemmar!

Kommuner som saknar musik/kulturskola

STOR-GÖTEBORG

STOR-STOCKHOLM

STOR-MALMÖ

Antalet medlemmar i SMoK har ökat till att i dag omfatta 219 kommuner. Nya kommuner är Grästorps, Ulricehamn, Ronneby, Ödeshög och Tingsryd. Gå med och lägg din bit till kartan. För ett starkare kultursverige!

BRASS
SPECIALISTEN

www.brass-spec.se

Tel: 08-411 62 62

Fax/tel: 08-411 62 63

Hos oss finns allt i tillbehör

Bagar, etuier, noter, munstycken, stämapparater, metronomer, rör, verktyg, oljor, CD, playalong-CD, ställ, reservdelar mm

Instrument i alla prislägen

Sveriges förmånligaste instrumentförsäkring

**Saknar du något?
Ring oss!**

Vi ger dig kunskap och råd

Har du frågor om instrument, tillbehör eller reparationer? Vi är åtta specialister till din tjänst!

Egen import: låga priser

Gå inte mot strömmen
Kontakta oss du också!

Vard. 10.00 - 13.00

14.00 - 18.00

Lörd. 11.00 - 14.00

**JONAS
NÄSLUND AB**

specialist på tråblås

www.jonnab.se

Tel 08-411 29 29 Fax 08-411 29 30

Besöksadress:

Wallingatan 35, 111 24 Stockholm

"Jag hipp

De är lite galna, och det är jag också!

Det säger Norrlandsoperans nye chefsdirigent Kristjan Järvi om sina blivande arbetskamrater i Umeå.

- Jag tycker om orkestern och människorna där. De är villiga att ta risker. De vågar göra vad andra orkestrar inte vågar. Min ambition är att höja orkesterns profil på den internationella scenen. Jag vill göra den känd för sin nordiska image, säger han.

Han vill också nå ut till en yngre publik. Eftersom Umeå är en universitetsstad anser han att förutsättningarna är goda. Det gäller bara att få bort den klassiska musikens tråkighetsstämpel.

Det ska ske bland annat genom en förnyelse av konsertformen, som han tycker är gammalmodig och förlädd. Och han tycker att begreppet "klassisk musik" ska bort.

- Ordet "klassisk" är vilseledande. När man hör det tänker man automatiskt på Mozart och Beethoven. När man kallar stora nutida kompositörer som John Adams, James McMillan och Erkki-Sven Tüür för klassiska så ger det fel associationer. Deras musik är inte klassisk, den är tvärkulturell. Tiderna har förändrats, säger han.

KOMPROMISSAR HELST INTE

När Kristjan Järvi talar om att profilera Norrlandsoperan så syftar han inte enbart på orkesterns repertoar. Lika viktig är attityden med vilken man presenterar musiken. Förpackningen. Det är något han har erfarenhet av från sin nydanande New York-baserade kammargrupp Absolute Ensemble.

- Allting hänger på organisationens hippfaktor, säger han. Personalens klädsel, hur besökarna bemöts i biljettkassan, marknadsföringen och reklamen, alla dessa delar är viktiga hörnstenar. All personal måste vara införstådd med vad institutionen står för. Konserten börjar egentligen redan när man köper biljetten.

vill höja faktorn"

-Av Carita Nagy Forslund-

För att genomföra dessa förändringar krävs enligt Kristjan Järvi ett starkt ledarskap, med inte alltför många inblandade. Till exempel bör dirigenten ha sista ordet vad gäller repertoaren. Programråd ger han inte mycket för.

- Jag är aldrig nöjd med mig själv när jag måste kompromissa. Programmet måste komma från en källa, dirigenten. Många kockar ger en sämre soppa. Det är ett problem i hela musikindustrin idag. Om alla ska vara med och bestämma och alla smakriktningar ska tillfredsställas, då blir resultatet mediokert. Då finns alltid Beethoven med i repertoaren, suckar han.

OBEKVÄM MUSIK

Därmed inte sagt att Kristjan Järvi vill ersätta de gamla klassikerna med modern musik.

- Jag tillhör inte dem som lyssnar på Boulez och Stockhausen hela dagarna. Jag tycker inte att den typen av musik innehåller någon musikalitet. Darmstadtskolan är förbi för mig. Men jag vill verkligen inte förringa dessa kompositörers betydelse i musikhistorien. De var nödvändiga för musikens utveckling, säger han.

- Men det finns två sätt att uppleva musik. Det ena är genom intellektet, det andra är genom sinnena. För mig handlar musik om känslor.

Vad Kristjan Järvi vill göra är att tillföra den gamla musiken en nutida attityd.

- Varför hittar vi på nya kakrecept, nya klädstilar och nya bilmodeller? Jo, därför att det är intressant! Samma sak kan vi göra med Schumann, säger han entusiastiskt.

Robert Schumanns symfoni nr. 1 är ett

av de första verken som kommer att uppföras av Norrlandsoperans symfoniorkester under Kristjan Järvis ledning. Han närmar sig symfonin på vad han anser vara det mest logiska sättet - genom att utan förutfattade meningar ta sig an partituret.

Utan att ta hänsyn till någons åsikter och utan att lyssna på tidigare inspelningar.

- Schumanns symfonier spelas inte så ofta, för de är ganska obekväma att spela. Men musik handlar inte om bekvämlighet, säger han och drar en parallell med konserten med Tina Turner han var på nyligen.

- Hon är över 60 och springer omkring på scenen med jättehöga klackar. Tror du det är bekvämt?

DIRIGENTFAMILJ

Namnet Järvi har blivit i musikvärlden vad Bronetti är inom cirkusen. Kristjans pappa heter Neeme, chefsdirigenten som visat Göteborgssymfonikerna vägen till positionen som Sveriges nationalorkester. Storebror Paavo har också gjort internationell karriär och är just nu tillträdande chefsdirigent vid Cincinnati Symphony Orchestra. Kristjan Järvi säger att han aldrig planerat att bli dirigent. Det bara blev så. Han växte helt enkelt upp i, eller rättare sagt in i, den livsstilen.

- Det har aldrig uppstått någon konkurrenssituation inom familjen. Våra förhållningssätt till musik är helt olika. Vi tillhör tre olika generationer. Min far är 65 år gammal. Han växte upp i Estland under sovjettiden. Min bror är i 40-årsåldern och är uppvuxen i Estland, jag är 28 och uppvuxen i New York. Våra förutsättningar har varit väldigt olika.

FRÅN ÖRA TILL HJÄRTA

av Lennart Winnberg

En revolutionerande ny pedagogisk metod för instrumental- och gehörsundervisning.

Lyssna och lär av hjärtans lust i denna unika kombination av att spela efter gehör, läsa a vista, skriva ner melodier och improvisera. Enkelt och spontant. Ett levande komplement till befintliga spelböcker. 64 sidor, läckert illustrerade och fyllda av roliga lyssnaruppgifter.

Boken finns för samtliga instrument och färdighetsnivåer. Den kan användas både för självstudier, gruppundervisning, enskild undervisning, undervisning i klass, ensemble och orkester.

Pris för bok och CD: 195:- inkl moms
Vid beställning ange instrument.

Musica Bassa

Tel: 0200-11 03 10. Fax: 031-46 20 80.

E-post: lennart@winnberg.o.se

www.winnberg.o.se

SANNINGEN BAKOM

Årets Musik- och Kulturskola

-Av Ulf Eklund-

Det är inte Kulturdepartementet, inte Kulturrådet och inte Sveriges Musik- och Kulturskoleråd.

Det är Svenska Musikrådet, organisationen för det svenska musiklivet, och ingen annan som utser Årets Musik- och Kulturskola. Under SMoK:s rikskonferens i Göteborg, 28-30 mars, delas priset ut för fjärde gången.

Svenska Musikrådet verksamhet finansieras av Statens Kulturråd och är ett internationellt samarbetsorgan som företräder närmare 60 rikstäckande organisationer i en rad kulturpolitiska aktiviteter. Enligt Svenska Musikrådet är det landets kommunala musik- och kulturskolor som lägger grunden för det svenska musiklivets

bredd, höga kvalitet och internationella framgångar. Rådet menar att kommunernas frivilliga åtagande har stor betydelse för det svenska kulturlivet och att företelesen med den kommunala musik- eller kulturskola bör prisas i någon omfattning.

VIDGADE AMBITIONER

- När vi bestämde oss för att instifta ett pris så var det, kulturpolitiskt, en mycket negativ trend för landets musik- och kulturskolor. Det var stora nedskärningar i kommunerna och under samma tid bytte IMC (International Music Council) namn till Svenska Musikrådet och vidgade ambitionerna, berättar Lars Farago och fortsätter:

- Vi insåg att vi är den organisation som är mest representativ för svenskt musikliv i stort.

Efter tysk förebild så ändrade Svenska Musikrådet, förutom namnbytet, inriktning för att bli mer kulturpolitiskt aktivt i det svenska samhället där hela musiklivet är enigt.

- Då tyckte vi att musik- och kulturskolefrågan i vårt perspektiv var en sådan sak som verkligen samlade hela musiklivet. Då sökte vi ett sätt att påverka och markera utan att gnälla, vi ville hitta ett positivt sätt att markera skolornas betydelse, berättar Lars Farago som förutom sitt uppdrag i Svenska Musikrådet arbetar inom RFoD, Riksföreningen för Folkmusik och Dans.

EN FÖREBILD

Förutom utnämningen, uppståndelsen och äran består priset av 50 000 kronor samt ett tillfälle att visa upp sig under SMoK:s rikskonferens året därpå. Priset bygger på stöd från SMoK, STIM/Svensk Musik, SAMI, IFPI och Rikskonserter.

Den skola som belönas ska vara en förebild för andra musik- och kulturskolor och aktivt verka för upprätthållandet av upphovsrätt och andra regelverk.

Under kulturhuvudstadsåret 1998 delades priset "Årets Musik- och Kulturskola" ut för första gången. Kulturminister Marita Ulvskog gav prischecken till kulturskolan Miranda i Mora och sedan dess har kulturskolorna i Eslöv och Vänersborg tagit emot utmärkelsen från juryens ordförande Inger Davidsson, tillika ordförande i riksdagens kulturutskott.

- Priset skapar uppmärksamhet, vilket inte minst landets musik- och kulturskolor förtjänar, säger Inger Davidsson.

Hon vill att utmärkelsen "Årets Musik- och Kulturskola" ska vara ärligt återkommande för all framtid:

- Självklart. Det har ju visat sig att det sporrar de övriga och ger de prisade skolorna en ytterligare knuff framåt.

Jury som utser Årets Musik- och Kulturskola består av:

Ordförande: Inger Davidson, riksdagsledamot (kd) och ordförande i riksdagens kulturutskott, Ingemar Hahne, musikförläggare och styrelseledamot i STIM/Svensk Musik, Bengt Rosengren, solooboist i Sveriges Radios Symfoniorkester, medlem i SAMI samt Sture Andersson, tidigare förbundssekreterare i ATR.

Preliminärt:

Elisabeth Sjöstedt-Edelholm, danspedagog med inriktning på barn och ungdom och S-Anders Larsson, kommunalråd i Vänersborg.

Svenska Musikrådet delar för fjärde gången ut priset "Årets Musik- och Kulturskola". Prisutdelningen sker i samband med SMoK:s rikskonferens i Göteborg, 28-30 mars. Bilden är tagen då Eslöv tilldelades utmärkelsen 1999. Kulturskolans rektor Eva-Lena Nilsson flankeras av Janne Schaffer och juryens ordförande Inger Davidsson.

Foto: Ulf Eklund

Behövs det egentligen någon musik?

Här om natten hade jag en märklig dröm. Jag drömde att all musik tagit slut.

Förvånad och något omtumlad satte jag mig upp i sängen, och jag började fundera. Vad skulle egentligen hända om Fru Musica tröttnade och plötsligt lade av? Vad skulle hända om hon drog ur sladden till den Stora Förstärkaren, om hon tryckte på musikens Off-knapp? Tanken föreföll mig nästan otänkbar.

Aldrig mer skulle man kunna ha en rejäl fest, om det inte fanns någon musik till dans eller underhållning. Alla instrument skulle tiggande och tysta ligga och stirra på oss från sina sammetsfodral. Ingen skulle någonsin mer vissla på gatan. Aldrig skulle barnen stöja och skratta när de skuttade runt i sina ringlekar. Inga vaggvisor eller sånger till vila och tröst.

Diskoteken skulle förstås få slå igen. Inga dansbanor skulle bli lövade till mid-sommar. Aldrig mer det sprittande suget från en polska, aldrig mer några visor till augustikräftan.

De flesta radiokanaler fick stängas. Först och främst P2, P3, P4 och de andra, men hur mycket skulle det egentligen bli kvar av P1? Och hur skulle det gå med alla filmer, för vad är väl en bra film utan sin musik? Hur skulle det bli med teaterpjäser, med TV och video?

Aldrig mer raspet från en knastrig stenkaka eller en repig LP. Alla CD-skivor och musikkassetter fick slängas på soptippen (vilken hög det skulle bli!).

Opera och balett vore ju helt omöjligt. För att inte tala om musikaler! Konserthusen fick bommas igen och alla muskarbetare omskolas.

Enda ljuspunkten vore kanske att vi skulle slippa skvalande muzak i hissar och på varuhus. Men för övrigt? Ingen festlig musik till bröllopet, ingen brudvals. Ingen högtidlig musik vid begravningar eller dop. Aldrig mer nationalsången när vi vinner

hockey-VM. Inte ens någon hejklacksramsa!

Visst behöver vi musik! Och det har människan vetat i alla tider, i alla samhällen. I Västerlandets skolundervisning har musiken haft en stark ställning, alltifrån antiken med Pythagoras och Sfärens Harmoni, genom hela medeltiden och ända fram i våra dagar.

Det finns alltså en stadig historisk grund för oss musikalärer att bygga vidare på. Det är viktigt att vi ger våra barn en tidig och bra kontakt med musik. Känslan i att få sjunga eller spela tillsammans med andra är helt fantastisk. Den kommer de att ha glädje av och bära med sig under hela livet.

Stefan Lindén
Stefan Lindén

Den kommunala musikskolan i Norrköping har en grundmurad ställning i musiklivet i Norrköping. Många är de elever som har börjat sin musikaliska bana här.

Vi har en bred musikutbildning med ämnesundervisning, körer och orkestrar, uppdragssverksamhet och övrig verksamhet som bland annat innefattar undervisning allt från rytmikundervisning för barn i förskoleåldern till vuxenkör och vuxenorkester.

Vår nuvarande rektor pensioneras och vi söker hans efterträdare.

Rektor - musikskolan

Du som är intresserad av den här tjänsten

- har musikpedagogisk utbildning och lärarerfarenhet
- har erfarenhet av pedagogiskt och administrativt ledningsarbete inom musik/kulturskolesektorn, gärna med större personalgrupp
- är intresserad av pedagogiskt och organisatoriskt utvecklingsarbete

Vi värdesätter också kreativitet, att Du kan tänka visionärt, har förmåga att lyssna till personalen och har högt i tak i disussionerna. Som rektor ansvarar Du för enhetens resultat, verksamhetsmässigt och ekonomiskt.

Välkommen med Din ansökan och meritförteckning till Norrköpings kommun, Produktionskontoret, Kersti Kostmann, 601 81 Norrköping eller e-post kersti.kostmann@norrkoping.se

Vi vill ha Din ansökan senast 12 mars.

Upplysningar

får Du genom att kontakta biträdande verksamhetsdirektören Jan Bouvin, tel 011-15 79 31 eller nuvarande rektor Rolf Ottingius, tel 011-15 33 42.

Fackliga förträdare

Skolledarna: Britt-Marie Lexung, tel 011-15 32 40,
Läraryrket: IngaLill Eriksson, tel 011-15 22 53,
Lärarnas Riksförbund: Arne Borgstedt, tel 011-17 08 66,
Kommunal: Eva Fornefors, tel 011- 15 14 38,
SKTF: Tommy Thyrsson, tel 011-15 22 47.

Mer information om Norrköping och musikskolan får Du på vår hemsida www.norrkoping.se/musikskolan

UPPDRAG

teater-opera

- Av Rolf Edström -

Kopplar Du ihop begreppen "ungdomssatsning", "musikteater" och "opera" med Norrlands inland? Om inte så är det nog dags att börja göra det. I Östersund satsar musikteatern på att få ung publik i bänkarna.

Att föreställningarna är uppskattade råder inga tvivel om.

Gruppen har av Statens Kulturråd fått ett nationellt uppdrag med barn och ungdom som målgrupp. Uppdraget är det enda i sitt slag i landet.

På programmet står såväl opera som operett och musical. Gränserna mellan olika genrer är inte alltid glasklara och NMDZ vill gärna arbeta gränsöverskridande. På repertoaren står ibland förkortade versioner av kända, klassiska verk, ibland nyskrivna operor för barn och ungdom.

SAMARBETE

- Musikteater är en bred och gränsöverskridande konstform. En totalupplevelse för alla sinnen. Sådant behövs idag kanske mer än någonsin. Barn och ungdomar behöver en motvikt till det högteknologiska IT-samhället. De vill ha kontraster och intryck som sätter igång fantasin. Det får de i ett levande kulturmöte, säger Jan Nilsson som är konstnärlig ledare.

Musikteater upplevs ofta som ett sprakande, sprudlande kreativt kaos. I Östersund döljer sig skaparglädjen bakom en

anonym bokstavskombination.

NMDZ står för Norrlands Musik - och Dansteater (Z är givetvis den för jämtarna så viktiga länsbokstaven). Verksamheten är en del av en större familj, NMD, där även Norrlandsoperan i Umeå, Norrdans i Härnösand och Piteå Kammaropera ingår. Dessa fyra ensembler har ett spännande samarbete och turnerar även med sina föreställningar i de fyra nordligaste länen.

- Vår verksamhet erbjuds till alla skolor i det egna länet och till ett stort antal i de tre andra länen, berättar Eva Ahlén, producent.

En stor andel av föreställningarna spelas alltså ute i skolor. Att spela på barnens och ungdomarnas hemmaplan ger en särskild direktkontakt med publiken.

- Det är otroligt positivt att spela inför en ung publik. Gensvaret blir ofta alldeles fantastiskt och vi får brev och teckningar i mängder. Det känns att vi verkligen sätter igång något hos väldigt många, säger Eva Ahlén.

NMDZ samarbetar också över fjällkedja

och riksgrens, med bland andra Trøndero-peraen och Trondheims Symfoniorkester. Detta samarbete är uppskattat på båda sidor. Kölen och ett nutida exempel på det kulturutbyte som traditionellt skett i regionen.

Att spela på barnens och ungdomarnas hemmaplan ger en särskild kontakt med publiken.

TILLSAMMANS

Eva Ahlén kan även berätta att man numera inte bara spelar för barn och ungdomar utan också tillsammans med dem.

- Vi har börjat ta med unga förmågor i produktionerna. Det har fått anstå, eftersom verksamheten är under uppbyggnad, men nu är det absolut dags, säger hon.

”
Barn och ungdomar
vill ha kontraster och
intryck som sätter igång
fantasin
”

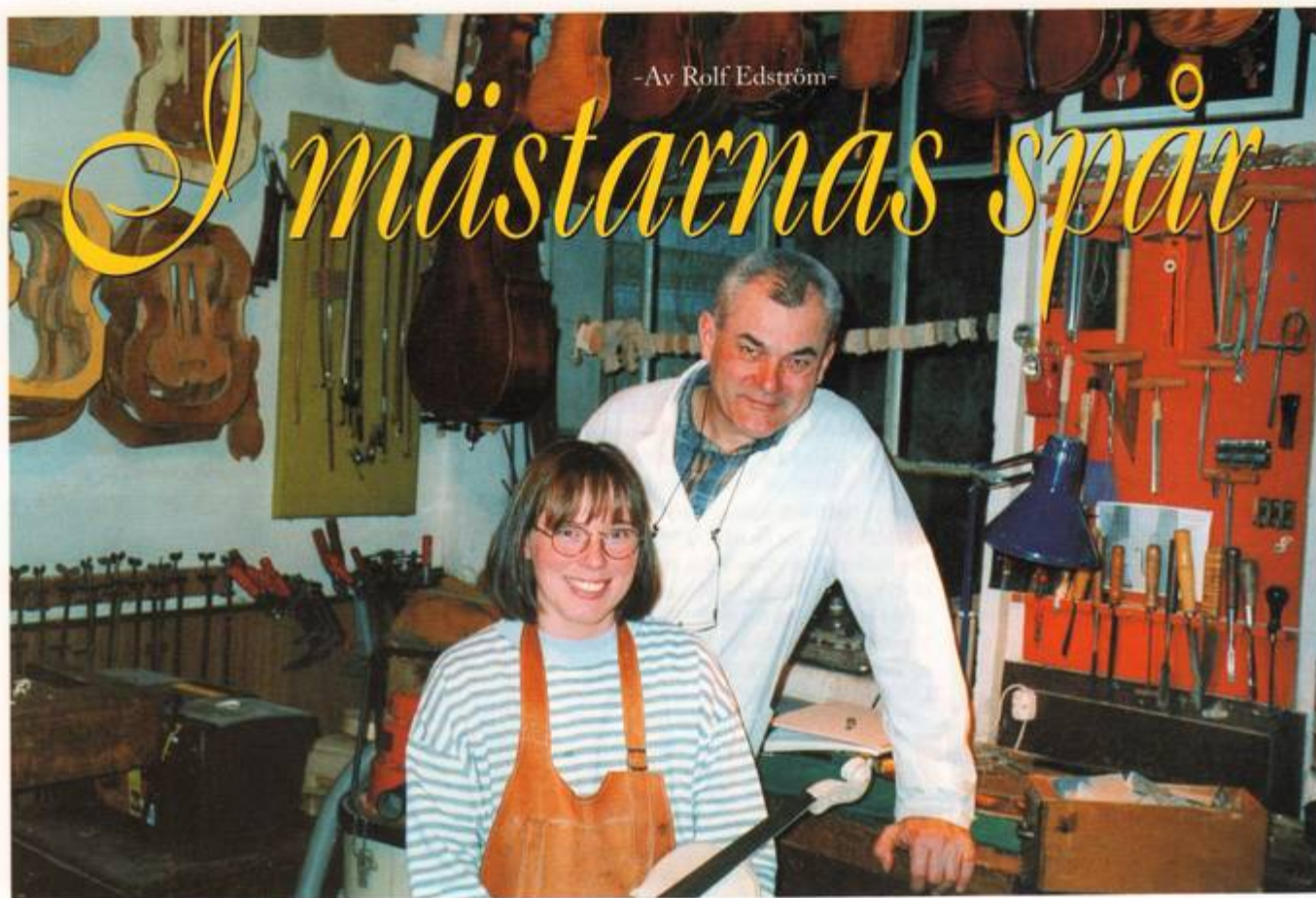

Missa inte **Fyrverkeri**
festivalen
Halmstad 24 - 25 augusti 2001

Ett inspirerande evenemang för blåsorkester och blåsmusiker under ledning av Gunnar Julin

Information och anmälningsblankett genom rektor Olof Bengtsson, Halmstads Kulturskola, 035 - 13 75 96

E-post: olof.bengtsson@halmstad.se

-Av Rolf Edström-

I mästarnas spår

Monika Gangos företag Violinateljé Jönköping Huskvarna erbjuder såväl reparationer av stråkinstrument som nybyggda cellos och violiner.

I Monika Gangos instrument förenas ungersk kultur och temperament, kunskaper från musikhögskolan i Budapest, svensk fiolbyggartadition och erfarenheter från stråkinstrumentens högberg, italienska Cremona.

Monika Gangos företag Violinateljé Jönköping Huskvarna erbjuder såväl reparationer av stråkinstrument som nybyggda cellos och violiner. Verksamheten startade i september förra året, och Monika ser positivt på sina nyvunna erfarenheter.

- Jag kan inte klaga, men ännu återstår att se hur det går i längden. Allt känns mycket bra än så länge, konstaterar hon.

Telefonkatalogen är knappast späckad av företag som specialiserat sig på att bygga och reparera stråkinstrument. För Monika har dock yrkesvalet varit klart sedan många år. Hur kommer det sig då att en tjej från Ungern blir fiolbyggare i Småland?

- Det är en lång historia som börjar med att jag utbildade mig på musikhögskolan i Budapest. Sedan spelade jag i olika orkestrar.

Under en spelning drabbades jag av kärleken. Då träffade jag min man som kommer från Sverige, berättar Monika.

De första stegen på banan som instrumentmakare tog hon sedan genom att studera hos fiolbyggaren Michael Vallmo i Gävle.

VÄRLDSAUKTORITET

Med gesällbrevet väl i handen fick hon så instrumentmakarens innersta önskan uppfyllt. Monika för till Cremona i Italien för att arbeta hos en världsauktoritet, mästare Stefano Conia.

- Hans kontor är nästan som tapetserat med alla de utmärkelser och priser som han vunnit vid tävlingar och utställningar över hela världen, förklarar Monika andäktigt.

Att ateljen bamnade i Jönköping var ingen slump. "Jönköping ligger inom räckhåll för kontinenten, här finns ett intensivt musikliv och dessutom är det underbart vackert", säger Monika Gango.

Cremona i Italien är kanske den plats på jorden som mest av alla förknippas med fioler av absolut toppkvalitet. Genom århundraden har legendariska mästare med namn som Stradivarius, Amati, Bergonzi och Ruggieri här tillverkat instrument som de flesta violinister knappt ens kan drömma om. Prislappen på mästerverken är nämligen sådan att det knappast räcker med att in-teckna villan för att finansiera ett köp.

Det är alltså detta fantastiska arv som Stefano Conia och hans kolleger i Cremona förvaltar.

Monikas glädje och tacksamhet över att ha fått arbeta nära denne gigant är påtaglig.

- Det var som att jobba i trance. Han var så intensiv och inspirerande. Stefano har varit lärare vid fiolbyggarskolan i Cremona under 20 år. Att jobba hos honom var verkligen superutvecklande.

Musikhögskolan i Budapest, egen musikkarriär och sedan fiolbygge i Gävle och Cremona.

Monika har en del att falla tillbaka på. Resultatet märktes bland annat vid den stora internationella utställningen i ungerska Esztergom i fjol. En cello signerad Gango tog där hem silvermedaljen.

GRÄDDE PÅ MOSET

- Att bygga instrument är som grädde på moset. Det är den allra finaste delen av jobbet. Att bygga gör man för att det är så otroligt roligt - inte för att man måste, säger Monika Gango.

Att hennes ateljé kom att hamna i Jönköping var knappast någon slump. Monika radar upp de rationella argumenten utan att tveka.

- Jönköping ligger inom räckhåll för kontinenten, här fanns ingen violina-teljé men ett intensivt musikliv och dessutom är det underbart vackert, säger hon med en inlevelse som kan få vem som helst att överväga en flytt till Småland.

Väl där kunde man kanske slå till på en äkta Gango, eller i alla fall låta Monika fräscha upp den gamla allmogefiolen. Det är ju trots allt reparationerna som är hennes huvudsyssla.

Ätminstone ännu så länge...

Monika Gango har såväl praktiska som dokumenterade bevis på sin skicklighet.

Filmaren utan TV

-Av Ulf Eklund-

Måns Berthas är ung. Han vill något.

- Jag har alltid drömt om att få arbeta med film. Det är min stora utmaning, säger 22-åringen som inte ens har tillgång till en egen TV.

Häpnadsväckande, men det har sin naturliga förklaring.

Nu snackar vi film.

Kultursmockans redaktionsbil rullar mot Sundsvall. Vi har stämt möte med Måns Berthas - en gänglig sundsvallsyngling med yrkeskarriären framför sig. Vi knackar på dörren till CSN - Centrala Studiestödsnämndens huvudkontor.

- Jag slutar här om bara några dagar, berättar Måns.

Då är projektarbetet fullbordat och då lägger han texterna till företagets hemsida bakom sig. Han vill anta nya utmaningar och i hans framtid ska filmskapande spela en stor och avgörande roll.

Intresset för rörlig film föddes nämligen tidigt.

- Så här det varit nästan så länge jag kan minnas, säger Måns och skrattar. Nej, allvarligt talat tog det väl fart när jag studerade vid informations- och reklamlinjen på mediaprogrammet här i Sundsvall.

HAR MYCKET ATT LÄRA

Vi sitter över en kaffekopp på Kafé Tinell i centrala Sundsvall och Måns Berthas verkar trivas med livet. Planerna och förhoppningarna är många trots att han vet lite om framtiden. När du läser det här arbetar han på uppdrag av landstinget där han ska producera

en film som beskriver dansverksamheten i länet. Ytterligare en projektanställning som sträcker sig vårterminen ut.

- Till hösten hoppas jag att jag får plats på någon utbildning i den här branschen. Jag har fortfarande mycket att lära mig och jag är väl medveten om hur svårt det är att bli antagen. Vi får se vad som händer till hösten. Något med film blir det i alla fall.

Det är han bergsäker på.

Förutom medieprogrammet har han dokumentärvideo linjen på Hela Folkhögskola att falla tillbaka på och han har varit inblandad i en rad produktioner. Det är alltså ingen purfärs filmare vi möter, även om han har det mesta och förhoppningsvis det bästa framför sig.

EGEN KORTFILM

I skrivande stund är han i full färd med att klippa ihop en kortfilm som till mångt och mycket handlar om relationer.

- Filmen visar ett medelålders par, en hund och en alkoholiserad granne. Det låter kanske inte så roligt, men det inträffar saker som gör mötet mellan individer ganska spännande, säger Måns utan att avslöja några detaljer.

Den 20 minuter långa produktionen, med stöd från Film i Västernorrland, tänker han visa i samband med festivaler och har han riktigt tur lyckas han sälja in sin kortfilm till TV.

- Jag kan bara redigera filmen i Stockholm så det blir en hel del resande tid på helgerna, berättar Måns.

Du har gett dig in i en synnerligen tuff bransch. Vad säger mamma och pappa om det?

- Jag har inte hört några oroande ord och pappa är faktiskt ganska intresserad. Dom hoppas nog bara att det ska gå bra för mig.

Önskedrömmen är att bli antagen vid TV/film-linjen vid Göteborgs universitet eller att få studera bildjournalistik på högskola i Danmark. Men Måns är ju väl medveten om den tuffa vardagen för en ung filmare och han tar inget för givet. Det kan mycket väl bli Sundsvall även i fortsättningen och han är inte främmande för uppdrag som nyhetsfotograf.

- Det skulle vara ganska roligt. Ätminstone för att skaffa sig lite mer erfarenhet, men slutmålet är trots allt att själv få producera och jag har en förkärlek till dokumentärer.

Han tycker att det ganska ofta producera bra film i Sverige, men det går inte att jämföra med den svenska musikindustrin och fortfarande är filmsteget stort till Danmark som, enligt Måns, har betydligt mer att vara stolta över. Men det ska det uppenbarligen bli ändring på när Måns Berthas blir varm i kläderna och får luft under vingarna.

EN STOR UTMANING

- Ja, det får vi verkligen hoppas, säger han och skrattar högt när vi traskar längs med trottoaren på en av Sundsvalls tvärgator.

Det är en ganska spännande människa vi försöker lära känna under en futtig timme, en kaffekopp, en pajlunch och en kort promenad. Att det inte bara är en drömmare som snart lessnar och kastar filmplanerna bakom sig blir vi snabbt övertygade om.

Måns Berthas har ingen egen TV, vilket i sammanhanget är ganska häpnadsväckande. Rent av lustigt, men inte så konstigt när vi hör förklaringen:

- Jag bor i en studentkorridor just nu. Det har inte blivit av med någon TV än.

Måns har istället något inom sig.

- Det är roligt med kameran, men det är inte det som är grejen. Det viktiga för mig är att hitta ett uttrycks-sätt och ha något att berätta, säger han.

Förebilderna heter Lukas Moodysson, Bo Wideberg, Colin Nutley och Bille August.

Bara det säger en del om Måns Berthas jättelika utmaning.

Namn: Måns Berthas.
Ålder: 22.
Bor: I studentrum i centrala Sundsvall.
Föräldrahem: Indal.
Familj: Mor och far och två systrar.
Framtidsplaner: Yrkeskarriär som professionell filmare.
Gillar: Spanska.
Ogillar: Birkenstock-tofflor.
Läser: Just nu "Myten om framsteget" av George-Henrik von Wright.
Ser på TV: Helst bra dokumentärer.
Håller tummarna för: Att blir klar med sin senaste kortfilm.

Måns Berthas, en ung filmare med visioner om framtiden.
Foto: Marcus Engström.

-Av Rolf Edström-

Med musik i centrum

Under det välklingande namnet *Lilla Akademien* har det i Stockholm sedan 1994 bedrivits musikalisk utbildning för barn. Under 1998 bildades under samma namn en friskola med en profil som starkt betonar de klassiska instrumenten. - Vi är Sveriges enda musikgrundskola med inriktning på klassiska instrument, berättar Katarina Krosny, kanslichef vid skolan.

- Vår skola är ett komplement till andra, exempelvis den kommunala musikskolan. Den kommunala musikskolan är helt fantastisk i kraft av att den erbjuder så oerhört många barn musikundervisning och kontakt med musik. Vi kan ju bara ta emot 25 barn om året och totalt sett förslår det inte långt eftersom behovet är så stort, förklarar hon vidare.

INTRÄDESPROV

Undervisningen omfattar allt från sexårsverksamhet till grundskolans årskurs nio. Verksamheten drivs utan vinstsyfte av en stiftelse bildad av lärare, föräldrar och musikvänner.

Idag finns ungefär 250 elever vid skolan, som bara har en klass med 25 elever i varje årskurs. Alla elever på skolan får under hela sin skolgång individuell undervisning i ett eller flera klassiska instrument. Antagning till skolan sker efter ett inträdesprov.

- Vår utpräglade musikinriktning gör att vi bara kan ta emot barn som har förutsättningar att tillgodogöra sig musikundervisningen, berättar Katarina Krosny.

- Det vi tittar på inför antagningen är framförallt barnens gehör och allmänna musikalitet.

EFTERFRÅGADE

Lilla Akademien erbjuder individuell undervisning i de flesta klassiska instrument: piano, fiol, altfiol, cello; blåsinstrument som blockflöjt, tvärflojt, klarinett, trumpet, oboe, valthorn och saxofon samt slagverk och klassisk gitarr.

Utöver själva musikundervisningen deltar eleverna dessutom i ett omfattande

gruppviserande. Skolan har ett stort antal körer, orkestrar och andra konstellationer där man spelar tillsammans. Detta ger alla stora möjligheter att uppträda inför publik och visa upp sina färdigheter. Skolans unga musikanter har skaffat sig ett gott rykte och är efterfrågade i många olika sammanhang. Som ett led i ett internationellt utbyte besökte man under hösten 1999 London och under 2001 kommer man att genomföra en turné i Polen. Trots det intensiva musicerandet, som under schemalagd skoltid omfattar från 2 till 5 timmar i veckan beroende på elevernas ålder, har skolan höga ambitioner även vad det gäller den traditionella undervisningen.

HÄNSYN OCH EMPATI

Lilla Akademien följer grundskolans läroplan utan inskränkningar i huvudämnen.

Märkbart är dock att större vikt än vanligt läggs vid språkinläring. Undervisning i engelska påbörjas redan i förskoleklassen.

Ytterligare ett främmande språk tillkommer i årskurs 3, det tredje i årskurs 7. Språkundervisningen ges av lärare med respektive språk som modersmål. Andra områden som betonas mer än i de flesta

skolor är dans och konst. Ett exempel på detta är att man börjar läsa konsthistoria redan i mellanstadiet.

- Vårt huvudmål är givetvis att först och främst erbjuda en trygg och gedigen skolgång. Musiken skall vara en gemensam nämnare för elevernas individuella framsteg, säger Katarina Krosny.

- Att musicera tillsammans ger både glädje, stimulans och utmaning. Det ger fantastiska förutsättningar för att förstå tankar kring hänsyn och empati för medmänniskor, som är själva grundpelaren i elevernas uppfostran.

Lilla Akademien finns i Vasastan i Stockholm. Information om skolan finns bland annat på hemsidan www.lilla-akademien.nu <<http://www.lilla-akademien.nu>>.

DET ÄR DAX NU!!

-att planera orkesterns klädsel

Personliga besök
och visningar

Specialkollektioner för:
-Musiker
-Dansare
-Körsångare

Sventorpsliden 7
412 74 Göteborg
Tel: 031-404030
info@brohalldesign.se
www.brohalldesign.se

Gislaved Drum & Drill Corps

carina
brohall
DESIGN AB

Det blomstrar i Simrishamn

-Av Stefan Franzén-

Havet på ena sidan.

Österlens alla äppelträd på den andra.

Denna miljö är vardag för dem som bor i Simrishamn. Inte konstigt att musikskoleverksamheten blomstrar.

Simrishamn ligger i den absolut mest östliga delen av Skåne. Det är en del av landskapet som är förföriskt vackert sommartid men som vintertid helt byter skepnad. Då kan det vara så att försvaret får rycka ut med bandvagnar till hushåll som helt snöat in. Simrishamn ligger på Österlen och den som har en sinnebild av Skåne får den bekräftad här. Skånelängorna, korsvirkeshusen, de smala vägarna, havet, sandstränderna, allt finns här. Det är inte konstigt att det på sommartid samlas massvis med folk i alla byar och små orter.

Österlen är även känt för alla äppelträd som när de står i blom är en mäktig upplevelse. Säkert känner många även till Kiviks marknad som äger rum i juli månad. Och kanske någon som har intresse av konst har noterat att det varje år är en konstströda som lockar folk i mängder.

- Då är det köer här ska ni veta, säger Lars Nilsson.

Orden kommer från rektorn för musikskolan i Simrishamn. Lars Nilsson började redan 1979 i kommunen som musiklärare men vikarierade som rektor under 1989 och tog sedan över

*I Simrishamn råder uppenbarligen ingen brist på sångglädje.
Foto: Ystads Allebanda*

1990. Han har varit med om det mesta och när det gäller att bevisa musikskolans existens har han tillsammans med personalen lagt ned mycket tid, kraft, och offensivt arbete, men nu ser han en ljusglimt.

- Det börjar bli allt bättre men visst skulle vi önska mer ekonomiska medel. Tyvärr får vi neka barn som vill börja spela även om de på sikt kommer in. Vi har ett 100-tal på väntelista. Vi har även fått en ny chef för Barn- och utbildningsförvaltningen, Fredrik Rösténus - en inspiratör och visionär som satt igång ett stort utvecklingsarbete inom Bun's verksamheter. Resultatet kommer säkert på sikt att förändra insikten och inställningen till kulturverksamheter och vår verksamhet.

I ANDRA HAND

Så precis som på många andra ställen kommer musikskolan i andra eller rent av i tredje hand i kommunens prioritering vad det gäller investeringar och nysatningar. Detta är inget unikt för Simrishamn men Lars säger sig vara stolt över musikskolan och det otroligt fina arbete som all personal lägger ner.

- Jag känner att de flesta av kommunens politiker ser detta och har insett hur viktigt musikskolan är och därför borde de

inte vara rädda för att våga satsa mer när vi försöker utveckla skolan för barnen - vår framtid.

Lars har varit med nästan hela den tid som den kommunala musikskolan funnits i Simrishamn. Den bildades 1978 och var då kommunens största barnkultursatsning genom tiderna. Den som startade upp verksamheten var dåvarande musikleddare Jan-Erik Svarfvar. 1993 infördes dans på programmet och många av eleverna som gått på skolan har sökt sig vidare till högre utbildningar. 1998 firade således musikskolan 20-års jubileum.

Detta firades med en stor konsert och musikfest tillsammans med föräldraföreningen. Cirka 1200 i publiken och cirka 300 medverkande dans- och musikelever fyllde det klassiska danspalatset Gislövs Stjärna på Österlen till sista plats och genomförde ett skådespel i musik, dans, ljud och ljus.

Gislövs Stjärna utnyttjades även under 2000.

- Det var alla kommunens tredjeklassare som bjöd på konsert med en jättekör på 300 som framförde sånger tillsammans med bl a barnen och föräldrar i Suzukifiol, förklarar Lars Nilsson.

Nyfikenheten på Suzukiundervisning har för Lars Nilsson varit stor och även en

vision att kunna erbjuda musikskolans utbud men som han själv säger "min kunskap är för dålig" därför har detta inte blivit av. Förrän nu, läsåret 00/01, då barn från fem års ålder i ett projekt erbjuds spela Suzukifiol.

- Projektet blev möjligt tack vare att läraren Lena Kästel flyttade hit. Hon har utbildning bl a som suzukilärare och det har visat sig bli en succé. Allt har fungerat jättebra och antalet anmälningar har strömmat in, berättar Lars Nilsson.

Millennieskiftet innebar en energikick för Simrishamns musikskola. Flera olika projekt är i gång eller ska igång den närmaste tiden. Bland annat så kommer en rockskola att finnas i utbudet från och med läsåret 2001-02.

Visserligen pågår verksamheten redan idag men det är mer eller mindre en försöksverksamhet för vad som komma skall.

- Det kommer snart ut en broschyr där vi bl a berättar om rockskolan. Vi har tittat på olika skolor, Vellinge och Halmstad bland annat, för att se hur de gör. Från och med hösten är det meningen att vi ska köra fullt ut med de resurser vi för närvarande har och då vill vi gärna ha in elever i årskurs fem så vi har lite att bygga på.

Vilka andra kriterier har ni för att bli antagen?

- Elven ska kunna spela sitt instrument. Vi tar inte in nybörjare. De aktuella instrumenten är gitarr, trummar, elgitarr, elbas och piano/keyboard. Vi tror mycket på detta och förväntar oss många ansökningar.

Förutom rockskolan kommer även en trumstudio erbjudas eleverna från och med höstterminen 2001. Trumstudion innebär att eleverna kan spela tillsammans eller enskilt och man använder sig av digital teknik.

- Detta kommer att innebära ett lyft, inte bara för trumlevarna utan även för lärarna som nu slipper allt buller då eleverna har hörlurar på sig. Det är även viktigt att tänka på arbetsmiljön, poängterar Lars Nilsson.

Under hösten är det även tänkt att Utlandsorkestern ska åka till vänorten Barth i Tyskland. Utlandsorkestern består av lärare och äldre elever. Tidigare har orkester varit i Palanga i Litauen och spelat.

MÅNGA RESOR

- Vi hoppas kunna genomföra några konserter under våren och sommaren för att få in pengar till resan. Just det internationella utbytet är något vi önskar oss mer av, säger Lars Nilsson.

Den kommunala musikskolan i Simrishamn har sina lokaler på Västra Parkskolan. Alla elever kommer dock inte dit utan musikskolan kommer till dem. Musiklärarna tillbringar en stor del av sin tid att åka runt till de olika byarna i kommunen.

Det är ett arbete som ibland inte alltid är det roligaste.

- Det känns ibland som vi blir undanskuffade. Vi får sitta i matsalen eller någon annanstans. På många skolor finns det inga direkta lokaler för oss vilket är synd då vi ska försöka introducera musiken för eleverna. Det hade varit bra om skolorna tänkt på att ha ett kulturrum, menar Lars Nilsson.

Totalt när musikskolan nästan 700 av kommunens nära 2700 elever. Den största delen (430 stycken) spelar instrument eller dansar. 120 deltar i ensembleverksamhet och 272 elever kommer från årskurs tre. Att nå ut till så unga är något nytt som man börjat med och som visat sig vara mycket positivt.

- Vi åker till skolorna och presenterar vår verksamhet. Barnen får känna på och prova de instrument vi erbjuder i vårt utbud och tillsammans med klassläraren bjuder vi på en omväxlande musikundervisning med bl a sång och rörelse/danslekar, berättar Lars Nilsson.

Verksamheten kallas musik i trean och har ersatt grundkursen i blockflöjt och uppkom sedan man märkt att kontakten

med yngre elever allt mer minskat. Den naturliga inkörsporten blev allt mindre. Verksamheten fanns 1978-92 i år 2 som kompanjonlärarskap i musik men lades ner 1992 då man ansåg det blev för dyrt att bedriva verksamheten.

Till sist Lars. Är det något förutom mer pengar du önskar dig?

- Bättre kommunikationer. Vi har inte de bästa förbindelserna med Malmö/Lund vilket är synd. Hade vi haft ett pågatåg som mellan Ystad-Malmö, hade kanske fler flyttat hit för det är verkligen livskvalité att bo i Simrishamn.

Lars är säkert inte ensam om sin önskan. Men trots bristande kommunikationer blomstrar musikskolan i Simrishamn.

Den blomstrar likt äppelträden på Österlen.

SIMRISHAMNS MUSIKSKOLA

Kommunalt anslag: 3 128 600 kr.
Övriga intäkter: 560 000 kr.
Utbud: Musik och dans.
Rektor: Lars Nilsson.
Antal anställda: 9 musiklärare, 2 danspedagoger.
Antal elever: 692.
Huvudman: Barn- och utbildningsnämnden
E-post: musikskolan@simrishamn.se

Som jag ser det...

Kulturskolechef - ett framtidsyrke?

Hej alla ni musik- och kulturskolechefer landet runt! Svettas ni över verksamhetsberättelser, kvalitetsredovisningar, miljöprojekt, utvärderingar, mål, visioner, ÖLA 00, ett bokslut som visar på minus, nya medarbetarsamtal att ta tag i, personalärenden av mer eller mindre tveksam karaktär, rehabiliteringsåtgärder, föräldrar som ifrågasätter avgifter, köer?

Känns det ibland som om hela världen är emot er?

Har ni inte märkt att förändringens vind blåser och att kulturskolan är framtidens melodi?

Musik- och kulturskolorna i Sverige har ofta fått spela rollen av ett litet russin i kakan; något som plockas ur för att skapa lite feststämning i kommunen vid speciella tillfällen. Nu är vi på väg att bli en del av själva kakan.

✓ Vi har massor av barn och ungdomar som vill få del av kulturskolans verksamhet. På Gotland skulle vi direkt kunna utöka skolan med 50 procent. Det är trist att så många får vänta så länge att de ibland hunnit tröttna innan det blir deras tur, men det visar på ett behov och ett stort intresse.

✓ Många är de föräldrar som vill att deras barn skall få en meningsfull sysselsättning, som de kan bära med sig genom livet.

✓ I skolans värld förstår man nu att om samhället skall få hela människor med god självkänsla, förmåga till empati och social kompetens, en vettig kroppsuppfattning och goda ämneskunskaper, måste man också ha en undervisning som innehåller de estetiska ämnena. Att dessa ämnen är viktiga alldeles för sin egen skull vet vi "redan frälsta", men det behöver ju inte "göra ont" om de också bidrar till att våra elever får lättare att ta till sig sådana ämnen som t.ex. matte och språk. Vi kan förstås också ta en titt på vad eleverna skall uppnå inom ämnet musik efter år 5 och år 9. Vilka skolor kan leva upp till det?

✓ På våra gymnasier växer programmen med estetisk inriktning. Utan en kulturskola i botten är det inte lätt att rekrytera elever till dessa program. För gymnasiet fordras det nästan en kulturskola för att få de lärare man behöver, och för kulturskolans lärare är det "ett lyft" att få undervisa elever på lite högre nivå.

✓ Högskolor landet runt vill ha sökande med både bred och smal estetisk kunskap; en utmaning för oss. Professionella kulturinstitutioner måste få leva vidare. Vi skall förse dem med musiker, dansare, skådespelare, konstnärer, filmskapare etc.

Men vi måste också se till att det i framtiden finns en intresserad och kunnig publik, och att landet fylls av glada amatörer på alla områden.

✓ Vi får inte heller glömma bort eller förringa det vi alltid har gjort; nämligen att framträda med våra ungdomar i alla möjliga och omöjliga sammanhang.

Hur ser det då ut hos oss på Gotland?

I vår kommun är det inte längre tal om att kulturskolan som icke lagstadgad verksamhet kan läggas ned för att minska ett underskott. För snart två år sedan antog politikerna en kulturskoleplan för att göra dåvarande Musik- och Dansskolan till kulturskola. Nu jobbar vi på det, om än med små steg. Vi har t.o.m. fått en "extra-skärv" i budgeten.

I kollegiet har vi bestämt att vi vill behålla den grund vi står på; nämligen musik-biten. Dans har vi haft ganska länge, men i liten utsträckning. På Gotland finns otroligt nog flera välutbildade danspedagoger - en kompetens vi måste få behålla. Vi hoppas på permanenta danstjänster till hösten.

Tillsammans med Folkuniversitetet bedriver vi en konstskola för barn och ungdomar. Vi har undervisning i akrobatik/balans och cirkus/teater, och vi börjar få in en fot i det obligatoriska skolväsendet.

Gotland är ur alla aspekter en mycket kulturell plats. Kulturen flödar hela året - inte bara sommartid. Vi har medeltiden in på knutarna. Havet med alla dess skiftningar är aldrig långt borta, och den fantastiska naturen finns runt hörnet. Jag måste dock erkänna att det ibland behövs en "fastlänning" för att inte bli hemmablind.

Men att bo på en så avgränsad yta innebär att samarbete inte endast är något kul och inspirerande utan en nödvändighet. För Kulturskolans del finns en del givna samarbetspartners som t.ex. skolans olika stadier.

På ön finns en väl fungerande länsmusik med bläsorkestersättning, vilket passar oss bra. Vi kan musicera tillsammans. Och musikerna kan vi nyttja som timlärare.

Det finns en mycket bra länsteater, en tonsättarskola, på filmsidan är Gotland väl framme, Konstskolan växer, studieförbunden är aktiva, Gotland vimlar av körer m.m. m.m.

Med det här vill jag säga två saker. Det är vi alla som arbetar i musik- och kulturskolor som har några av framtidens viktigaste yrken.

Kom ihåg det när livet känns motigt.

Och ni som ännu inte upptäckt Gotland; välkomna!

Winni Löfquist

Winni Löfquist
Kulturskolan på Gotland

Det första miljövänliga notstället

Classic 50 är extremt starkt och slitsäkert genom att brättet och foten är gjorda av ett polymermaterial med en hållfasthet som är överlägsen metall. Man kan t.o.m. köra över notställets fot med en bil. Samtidigt har det en mycket låg vikt - endast 2,5 kg. Patenterad låsmekanism utan skruvar.

Läsbar förvaringsvagn för notställ

Ett helt nytt sätt att transportera notställ.

Mycket enkel att köra. Två stora hjul på mitten balanserar lasten och två mindre fram och bak underlättar körning upp för ramper och över trösklar. Kan köras av en person - även i trappor.

CLASSIC 50™

MUSICCARE

Åskvädersgatan 2, 418 34 Göteborg Tel 031-64 02 20
www.musiccare.se

...signerat Daniel Hellström/Jonas Andersson

Bredband är ett begrepp som bara blir aktuellt med tiden.

Låt oss börja med en definition. Enligt Statens IT-kommission, innebär ordet bredband:

"Syftar ursprungligen på "gott om utrymme" i termer av trådlöst radiospektrum. Syftar idag på snabba digitala förbindelser - enligt IT-kommissionens synsätt minst 5 megabit per sekund i bägge riktningar".

Detta betyder alltså lite förenklat att bredband inte är en extra bred kabel som ligger nergrävd, utan en förhållandevis liten kabel med plats för mycket data i snabb överföringshastighet. IT-kommissionen fastställer i sin definition att fem megabit (5 miljoner bitar) data ska kunna skickas till och/eller från datorn på en sekund. Översatt i ett vanligt dataspråk blir det 625 kbyte/s, alltså 625 000 byte. Detta kan jämföras med ett standardmodem som idag i ideala förhållanden når 56 000 bit/s, dvs. 7 kbyte/s. Dessa siffror berättar att IT-kommissionens bredbandsdefinition är nära 90 gånger snabbare än ett modem.

Siffror i all ära - det bästa med bredband är ju faktiskt att man har en ständig uppkoppling till Internet. Man slipper en tickande telenota och betalar (oftast) bara en månadsavgift för obegränsat surfande.

Däremot är det fortfarande svårt för gemene man att få tillgång till bredband, och när man väl får chansen tar det i regel väldigt lång tid innan det fungerar.

Utvecklingen till trots finns det idag bara ett fåtal leverantörer som klarar de krav som ställs på en bredbandsuppkoppling. Störst chans är det därför i flerbildshus eller bostadsområden i storstäderna.

Vad behöver då du själv göra för att kunna ta dig fram på dessa elektroniken motorvägar?

Den första punkten är naturligtvis en dator. Det behöver inte vara någon speciell sorts dator, i stort sett duger vilken som helst av lite modernare snitt. Sedan behövs någon form av anslutning till Internet. Den kan se ut på lite olika sätt men det vanligaste är att du installerar ett s.k. nätverkskort i din dator. Det är ett tilläggskort för att kunna kommunicera över nätverk, precis som ett modem används för att skicka information över en telefonledning.

Ett nätverkskort kostar från 150 kr och uppåt. Därefter beror det lite på vilken av de olika bredbandstyperna man har. Har man bredband via kabel-tv behövs ett speciellt kabel-tv-modem som kopplas mellan nätverkskortet och tv-uttaget. Ett sådant tillhandahålls vanligtvis av bostadsvärden/leverantören till en liten månadsavgift. Har du istället ett fiberoptiskt nätverk i din fastighet finns det troligtvis ett speciellt uttag någonstans i bostaden där nätverkskortet kan kopplas in, via en speciell kabel som köps i databutiken.

Krämligare än så behöver det faktiskt inte vara att koppla upp sig med en bredbandsanslutning - om man väl får möjlighet.

En kommer och en går. Bertil Hähnel lämnar sin post som utbildningsledare på Kungliga Musikhögskolan. Till ny efterträdare har Peder Hofmann utsetts.

Från Hähnel till Hofmann

- Att fördjupa samarbetet mellan KMH och andra högsolor ser jag som en stor utmaning. Dessutom är det viktigt att motsvara de fortbildningsbehov, som finns bland våra musiker och musiklärare, säger Peder Hofmann, ny utbildningsledare på Kungliga Musikhögskolan i Stockholm.

Efter flera år på Kungliga Musikhögskolan i Stockholm lämnar nu Bertil Hähnel sin post som utbildningsledare för externa utbildningar. Bertil går i pension och alla som har haft med Bertil att göra kommer säkerligen att sakna honom och hans arbete.

Till ny efterträdare har Peder Hofmann utsetts, som närmast kommer från en grundskola i Stockholm, Björngårdsskolan, där han har arbetat som musik- och svensklärare. Peder har också varit gästföreläsare på KMH, samt

arbetat mycket med ledarskapsutbildningar och teambuilding på uppdrag av olika företag.

SPÄNNANDE UPPDRAG

Peder lovar att han ska göra sitt yttersta för att axla Bertils mantel samt även utveckla den fortbildningsavdelning som Bertil har byggt upp.

- Spännande nu under våren är att KMH för andra året i rad har i uppdrag från Linköpings Universitet att ge en 4-poängskurs "Musik i interaktiva miljöer" för civilingenjörstudenter på Campus Norrköping. Det är ett spännande samarbete mellan två helt olika utbildningsprogram och något som jag mycket gärna vill utveckla inom fler områden, säger Peder Hofmann.

Externa utbildningar är den institution på KMH, som arbetar med högskolans tredje uppgift. Det vill säga, att förutom utbildning och forskning, även sörja för att de redan yrkesverksamma får vidareutbildning och att högskolan också vänder sina resurser utåt mot skolor, institutioner och organisationer.

Från KMH består dessa utbildningar av dels poängbaserade, fristående kurser och dels uppdragsutbildningar vilka beställs av musikskolor, grundskolor, högsolor, kommuner eller liknande.

Peder Hofmann lovar att han ska göra sitt yttersta för att utveckla fortbildningsavdelningen.

"Speglande tre kommuner" gjorde Agneta Stolpe Vansbro, Anna-Stina Enblom Helsingborg och Christina Aurell Staffanstorps. Foto: Dag Krafft

Musik/-kulturskolan -en dynamisk verksamhet

- Av Dag Krafft/Stefan Andersson -

Ännu ett seminarium om lokal utveckling för musik- och kulturskolan har hållits, nära 80 deltagare hade samlats i Kungliga musikhögskolans aula i Stockholm.

Kommunförbundet stod för förmiddagens program och Lennart Ejeby, rektor på Stockholms Musikpedagogiska Institut SMI, var förste föreläsare. Han vittnade om vattentäta skott mellan grundskola och musik/kulturskola när uppdraget borde vara detsamma och då det berör samma barn. Medvetenheten ökar dock och den nya lärarutbildningen borde påskynda denna utveckling.

De nyckelbegrepp han såg i den nya lärarutbildningen är; arbetsplatsförlagt arbete, lärlag, gemensamt uppdrag och livslånga lärande.

För närvarande utreder SMI en ny kulturpedagogutbildning, där musik, dans, drama/teater, bild och ev. media kan samlas i en och samma utbildning. En arbetsgrupp har bildats där bl.a. SMOK:s vice ordf. Håkans Sandh ingår.

NY FORSKNING

Ewa Romare, chef för en privata bildskola, beskrev på sitt engagerade sätt kulturskolans framväxt. Ewas syfte är att ge alla ett aktivt bildspråk, utan åldersgränser, för att ge människan chans att utveckla sin kreativitet.

Och Göran Folkestad, professor i musikpedagogik vid Musikhögskolan i Göteborg, fick avsluta förmiddagens program. Han talade om forskningsperspektiven och vikten av forskning som genererar ny kunskap till oss. Vid sidan av musikpedagogikens forskningsfält och praxisfält lade han

till en tredje uppgift, kommunikation med det omgivande samhället.

Det konstnärliga lärandet som grund för allt lärande var Göran inte sen att framhålla, "det första och det sista en människa gör är att sjunga".

TRE DAMER

Den andra delen av dagen, "speglade från tre kommuner" var SMOK:s bidrag till seminariet. Tre ledare av varsina musik- och kulturskolor, Christina Aurell från Staffanstorps, Agneta Stolpe från Vansbro och Anna-Stina Enblom från Helsingborg presenterade tillsammans med sina respektive kommunpolitiker och chefstjänstemän, utvecklingsvägar och grundläggande ideologier kring den lokala utvecklingen. Christina som nyligen premierats för sitt ledarskap, talade om det egna ansvaret.

- Tala i jag-form och sluta med att säga att "man borde göra något". Vem är "man"?

I övrigt förespråkade hon en musikskola där vi tillåter oss vara lite mer fräck och full i fan och av hennes framträdande att döma lever hon själv som hon lär.

Från Agneta Stolpe fick vi höra om ett professionellt och gediget förankringsarbete i Vansbro kring en positiv utveckling av kultur i skolan.

De flesta frågorna från åhörarna gick till Anna-Stina och hennes framställning om hur Helsingborgs musikskola kommit att bli huvudman för en grundskola.

REGNBÅGEN 2

av EVABRITT TILLING GRATTE

Andra årets undervisning i helklass eller annan storgrop på fiol och/eller cello.

Lärarboken

SKG 10096 Ca-pris: 319,00

Fyra elevböcker för fiol resp. cello med sångtexter, tabulatur och successivt alltmer noter. Massor med roligt notpyssel!

Ca-pris: 70,00/st

Se utförligare annons i Kultursmockan 6, dec. 2000!

GRÄNSLÖS MUSIK!

SÅNGER UTAN GRÄNSER

Nu en hel serie samlingar av omtäckta sånger av alla slag! Visor, arior, chansoner, ballader, poplåtar, musikalsånger, lieder, romanser, madrigaler. Sånger på flera språk, från olika tidsepoker.

Sånger för alla röstlagen. Kort sagt: **Sånger för alla!**

Del 1 Olika röstlagen

Del 2 och 3 mansröst - mellan resp. låg

Del 4 och 5 kvinnorröst - hög resp. mellanlåg

Del 6 Duetter kvinno- och mansröst

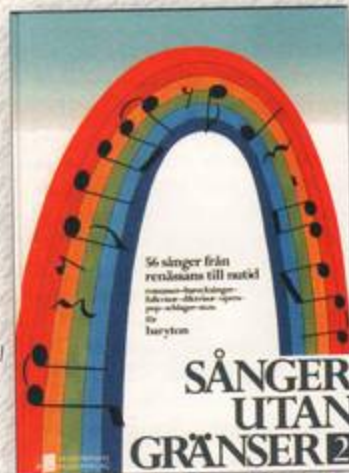
C:a-pris

410,00

432,00/st.

432,00/st.

432,00

PÅ SLAGET av THOMAS CAPLIN

en lättillgänglig, översiktlig och målinriktad instruktionsbok för den som redan är eller den som vill bli en bra körledare. Här lär du dig hantverket och hur du kan utvecklas - som dirigent och som musiker. Passar utmärkt för såväl klassundervisning som för självstudier.

På slaget inkl. CD!

SKG 10064 C:a-pris 363,00

SK-Gehrmans Musikförlag AB,
Box 6005, SE-102 31 STOCKHOLM
order: 08-610 06 10 fax: 08-610 06 26
order@sk-gehrmans.se

Projektledare med kulturbredd i sikte:

-Av Rolf Edström-

"Andra kulturer är en stor resurs"

Musik och kultur är som god mat - råvaror och inspiration från de mest skiftande håll kan ge en spännande helhet.

- Att erbjuda musik och dans från andra kulturer än den västerländska kan vara ett sätt att nå fler barn, och samtidigt bereda plats för nya spännande mötesplatser för såväl barn och ungdomar som för vuxna, konstaterar Sofie Aspegvist, projektledare för "All världens musik och dans" vid Stockholms Stads Kulturskola.

Grund- och vidareutbildning
för ensembleledare
i musikskolor och
amatörorkestrar

Nivå 2: start september -01

Informationsfolder och
anmälningsblanketter rekvideras
från

DIS/Per Granelid
tel: 0703-49 21 64
e-post: pgranelid@algonet.se

SMM • RUM
Sveriges Orkesterförbund

Sofie Aspegvist har under drygt ett år drivit projektet "All världens musik och dans" inom Stockholms Stads Kulturskola. Hon började under vårterminen 2000 att bygga upp projektet med stöd från Forum för världskultur. Bakgrunden till projektet är att barn som har föräldrar från andra länder deltar i mindre utsträckning i Kulturskolans frivilliga verksamhet än andra barn.

- Det är helt enkelt svårt att få med barnen från Tensta, Rinkeby och andra områden med stor kulturell blandning, berättar hon.

Anledningarna kan både vara socioekonomiska och kulturella. Vissa anser inte att det är statusbetonat att syssla med musik och dans, och ser ingen anledning till att betala pengar för att barnen ska få lektioner i ett instrument eller en dansstil.

Andra vänder sig till de invandrarföreningar som erbjuder musik- och dansundervisning för sina medlemmars barn och ungdomar. På detta sätt går kulturskolorna miste om en stor resurs och varken de vardagliga och opretentiösa eller de konstnärliga möten som skulle kunna ske ges möjlighet att komma till stånd.

HELHETSGREPP

Under fjolåret genomfördes ett antal pilotprojekt med syftet att finna former för att genom breddad verksamhet nå elever och familjer med rötterna i andra kulturer. Ambitionen har varit att koppla ett helhetsgrepp kring frågeställningen.

Detta har man gjort genom att dels starta en pedagogisk verksamhet för och med skolungdomar i Bredäng, dels genom att utveckla ett kontaktnät med verkamma musiker och dansare inom olika etniska traditioner.

En serie seminarier/workshops har arrangerats för Kulturskolans egna lärare och de konstnärliga högskolornas pedagoglinjer samt kulturskolorna inom det nationella nätverket SMOK.

I samarbete med Svenska Rikskonserter och Forum för världskultur har man även arrangerat en konferens för politiker och personal inom kulturförvaltningen. Lärdomarna från det gångna året har samlats i två rapporter och man har börjat skissa på riktlinjer för hur och vilken plats världsmusiken och dansen skall ha inom Kulturskolan i framtiden.

ESTETISKA SKÅL

En anledning till att barn i vissa bostadsområden inte deltar i kulturskolornas arbete är

att verksamheten för många känns främmande och ovan. Det kanske inte finns någon motsvarighet i de länder som många av människorna kommer ifrån. Detta gör det svårt att ta till sig den information kring verksamheten som ändå ges.

De välkända problemen med segregerat boende och svårigheter för människor från andra länder att komma in i det svenska samhället var alltså ett av skälen till att projektet kom igång. Efter att ha drivit verksamheten i drygt ett år kan Sofie Aspegvist konstatera att det finns en rad andra skäl till att försöka få med alla barnen och familjer i kulturskolans arbete:

- Jag känner att de rent estetiska och kulturella skälen är minst lika starka som de problemorienterade. När Kulturskolan breddar sitt utbud och välkomnar traditionsbärarna från andra kulturer kan nya musikaliska möten ske mellan lärare-lärare, lärare-elev och elev-elev.

En följd av dessa konstnärliga möten och även kontakten med föräldrarna kan vara ett mer integrerat samhälle med en smula bättre förståelse och kommunikation mellan grupper.

- Det kan vi inte ha som mål, men det får gärna vara en följd av vår kulturella, estetiska strävan. Musik och dans från olika delar av världen som idag är en levande del av Sveriges kulturliv är berikande för alla att ta del av, det borde inte begränsas till en "invandrarfråga", säger Sofie Aspegvist och fortsätter:

- Mats är lika fascinerad av att spela oud som Ahmad är inspirerad att spela fiol. Kulturskolan ska se Sverige som en del av världen, alldeles särskilt som världen och alla dess kulturer nu finns mitt i Sverige.

Tre slagverkare, tillhörande Bredäng Power som här uppträdde på en konsert på Sollidens scen.

Foto:
Sofie Aspegvist.

Berätta om ditt arbetsliv -Av Ulf Eklund-

Insamlingsprojektet syftar till att lyfta fram musikläraryrket och bevara minnen och erfarenheter från det väsentliga arbetet. Den glada pedagogen Rita Smedberg på Timrå Kulturskola har dock ingen speciell koppling till projektet.
Foto: Ulf Eklund.

Landets musiklärare är viktiga kulturbärare.

Inte bara i skolan - även i hela samhället.

- Därför är det viktigt att de berättar om sitt liv och arbete, säger Annelie Johansson, 1:e arkivarie vid Tjänstemannarörelsens arkiv, TAM-Arkiv.

Tjänstemannarörelsens arkiv inrättades 1967 och var då en funktion inom TCO: s kansli. 1984 blev det en fristående institution som har uppdraget att för medlemmarnas räkning svara för arkivtjänster och kompetensförsörjning.

- Vi är tjänstemännens arkiv och i stort kan man säga att vi arbetar med deras historia. Vi fungerar dessutom som centralarkiv för de fackliga tjänstemannaorganisationerna. Alltså en motsvarighet till arbetarörelsens arkiv, berättar Annelie Johansson.

ALLT OM FACKET

Dokumentation från kongresser, förhandlingsprotokoll och förbundstidningar - kort sagt allt som händer på det fackliga området finns arkiverat hos TAM-Arkiv.

Föreningen har dessutom en välutvecklad dokumentationsverksamhet inriktad mot självbiografiskt material. Det är där landets musiklärare, i grundskolan och i den kommunala musikskolan, kommer in i bilden. Insamlingen av musiklärarens levnadsminnen vänder sig till alla som har musik som ämne, till de med lång erfarenhet, men även till alla som är relativt nya i yrket, till aktiva såväl som till pensionärer.

- Det är berättelsen om musiklärarens liv och arbete som vi vill ha och musiklärarna bestämmer själva vad de vill berätta om. Berättelsen kan vara lång eller kort, skriven på dator, skrivmaskin eller för hand, fortsätter Annelie Johansson.

SAMARBETE

Insamlingen är ett samarbete mellan TAM-Arkiv, Musikmuseet, Lärarförbundet, Lärarnas Riksförbund, Svenska Folkhögskolans Lärarförbund samt Sveriges Musik- och Kulturskoleråd. Bidragen från landets musiklärare ska vara TAM-Arkiv tillhanda senast den 30 september.

- Jag hoppas verkligen att så många som möjligt skriver till oss. Vi behöver många skildringar av livet som musiklärare, säger Annelie Johansson och tillägger:

- Deras liv är morgondagens historia.

Här är en minneslista som du kan följa när du berättar, men du väljer själv var du vill lägga tyngdpunkten i din brev. Det finns inga som helst krav på stilistisk skicklighet - det viktiga är att du skriver.

1) Kort presentation av dig själv

Namn, födelseår, födelseort. Föräldrarnas yrke, ålder, härkomst.

2) Barn- och ungdomstid, utbildning

Berätta om din barndom och ungdomstid. Syskon, familjeliv, levnadsförhållanden, fritid och kamratumgänge, drömmar om yrkesval, skolor och utbildning, ev. tidigare yrkeserfarenhet. Berätta om din väg till musikläraryrket. Varför valde du att bli musiklärare?

3) Den första anställningen och arbetsuppgifterna

Berätta om din första anställning. Vilka arbetsuppgifter har/hade du? Hur är/var din arbetsmiljö? Hur är/var förhållandet till arbetskamrater och chefer, till elever och föräldrar? Vilket inflytande över arbetet har/hade du? Har/hade du kontakt med facket?

4) Berätta om din väg från det första arbetet till det nuvarande

Berätta om de olika arbetsplatserna, om arbetsuppgifter och arbetsmiljö. Har arbetets innehåll förändrats? Har dina arbetsuppgifter förändrats? Hur i så fall? Har förutsättningarna för ditt arbete förändrats? Har relationen till elever och föräldrar förändrats?

5) Dina nuvarande arbetsuppgifter

Berätta om ditt nuvarande arbete. Hur ser en vanlig arbetsdag eller arbetsvecka ut? Beskriv gärna detta i dagboksform. Hur är förutsättningarna för ditt arbete? Vad är bättre och vad är sämre jämfört med tidigare? Har arbetsuppgifter och arbetssituation förändrats? Har musikens roll i skolan förändrats under din yrkesverksamma tid?

6) Yrkesrollen

Hur ser du på musiklärarens yrkesroll? Betraktar du dig som lärare eller musiker? Hur ser du på yrkets status - och hur ser andra på din status och yrkeskunskap? Hur ser du utvecklingsmöjligheterna i yrket? Hur ser du på de estetiska ämnens roll i skolan? Har den förändrats?

7) Framtiden

Hur tror du att musikläraryrket och musiklärarens roll kommer att se ut i framtidens skola? Vilken roll tycker du att musiken skall ha i framtidens skola? Hur ser du på din egen framtid i yrket?

8) Hem och fritid

Berätta om ditt liv utanför skolan - familjeförhållanden, hemliv, vänner och bekanta, fritidsintressen, fackligt engagemang, andra föreningsaktiviteter etc. Musicerar du mycket på fritiden?

Brevet skickas till:

TAM-Arkiv, Annelie Johansson,
Box 6157, 102 33 STOCKHOLM.

Det går även bra att skicka e-post:
annelie.johansson@tam.a.se

Fixar ni ekonomin, Marita?

PENSIONSPENGAR TILL TEATROR OCH ORKESTRAR

Personalen vid teater-, dans- och musikinstitutioner med offentligt stöd är i de allra flesta fall anslutna till det statliga systemet för tjänstepension. Det betyder bland annat att dansare har rätt till pension vid 41 år, sångare vid 53 år och skådespelare vid 59 år.

Pensionsåtagandet har delvis varit en dold utgift för staten eftersom arbetsgivarna - i de flesta fall kommuner eller landsting - betalat en mycket låg årlig premie. I likhet med vad som redan skett inom det statliga området kommer teaternas premier från och med nästa år att anpassas till de faktiska pensionskostnaderna. För att höjningen inte skall drabba institutionernas redan ansträngda ekonomi tillskjuter staten mellanskillnaden på totalt ca 78 mkr.

Regeringen har fördelat 77 972 000 kr mellan institutioner på teater-, dans- och musikområdet. Utöver ordinarie statsbidrag får exempelvis Stockholms Stadsteater 6,7 mkr, Göteborgsoperan 10,4 mkr och Skåneregionens teatrar och orkestrar 12,5 mkr. - Att staten har omfattande utgifter för de teateranställdas pensioner är ett faktum som sällan kommer fram i kulturdebatten. På detta sätt tydliggörs den totala statliga insatsen för landets teatrar och orkestrar, säger kulturminister Marita Ulvskog.

DANSUTBILDNINGEN I SVERIGE HOTAD

Skolverket har föreslagit att de statliga bidragen till Svenska balettskolan i Stockholm avskaffas. Detta hotar dansutbildningen i Sverige. Därför har förslaget tagits emot med bestörtning av Stockholms kulturborgarråd Birgitta Rydell, skolborgarrådet Jan Björklund och Svenska balettskolans chef Kerstin Lidström.

Tillsammans har de skrivit ett brev till skolminister Ingegerd Wärnersson och kulturminister Marita Ulvskog, där de hoppas att de gör en annan bedömning än Skolverket.

DIXON

SVERIGES NYA SKOLINSTRUMENT

ALTSAX 513LQ

4900:- inkl moms, under februari och mars, 2001.

Dixon altaxofon i Eb och hög F# - klaff, lackerad finish, mycket lättspelad skolmodell. Kraftigt gods, bekväm mekanik, som även passar små händer. Komplet med munstycke, bekväm stoppad halsrem och etui. Servad och provspelad före leverans.

DITT INSTRUMENT™ ALLA MUSIKERS FÖRSÄKRING

Exempel för ett skolinstrument:
konst premiär 395 kr för ett år och
ägarersken 100 kr.

Prova instrumenten eller teckna försäkringen "Ditt Instrument" hos Sveriges största blåshandlarsgrupp.
Deje - Umeå Blåsinstrumentservice, 0952 - 413 70 • Göteborg - Andersson Musik, 031 - 711 47 11
• Koloski - Invento, 0220 - 407 30 • Malmö - Knut Johansson Musik, 040 - 96 00 22
• Mjölby - Dominanten Musik, 0142 - 155 34 • Nyköping - Tonverkstan, 0155 - 21 97 77
• Oskarshamn - Musica, 0491 - 120 40 • Stockholm - Brass Specialisten, 08 - 411 62 62,
Jonas Nilsson, 08 - 411 29 29 • Umeå - Umeå Musikanten, 090 - 77 94 00

NY GRUNDUTBILDNING PÅ SMI

SMI är en fristående musikpedagogisk högskola

Musikpedagogprogrammet 120 poäng

Musiklärare i instrument/sång
Musiklärare i grundskolan

Ansökan 1 mars

Påbyggnadsutbildning

Ensemblepedagog 80 poäng
Röst- och talpedagog
med estetisk inriktning 80 poäng
Musik i grundskolan 40 poäng
Individuell påbyggnad 20-40 poäng

Ansökan 1 mars

Kompetensutveckling

Ett stort antal kurser för musiklärare, klasslärare, förskolepersonal, kyrkomusiker och körledare. Sommarkurser, veckoslut, veckodagar.

Beställ vår kurskatalog!

Uppdragsutbildning

SMI kommer till Er på hemorten.
Kan anpassas efter önskemål.

Kontakta SMI för kursuppläggning!

LÄS OM NYHETERNA I VÅRT PROSPEKT
eller på vår hemsida

Stockholms Musikpedagogiska Institut
Box 26164, 100 41 STOCKHOLM

tel 08-611 05 02 fax 08-611 52 61 e-post smi@smi.se hemsida www.smi.se

En undersökning bland grundskolorna i storstäderna visar att nästan hälften av rektorerna funderar på att sluta eller byta jobb på grund av stressiga arbetsförhållanden. Frågan vi ställer oss är hur det förhåller sig bland ledarna i den kommunala musik/kulturskolan.

Funderar du på att byta jobb?

Maria Szirányi, Musikskolan, Backa:
- Nej, jag trivs bra med mitt arbete och just nu har jag svårt att komma på något som skulle vara bättre.

Vi skollärdare inom musik- och kulturskolan är kanske lite mer stresståliga jämfört med rektorerna på grundskolan. Många av oss har ju erfarenhet av att flänga runt på flera skolor. Dessutom är ju vår verksamhet frivillig, vilket naturligtvis ger andra möjligheter.

Michael Brolund, Kulturskolan, Sigtuna:
- Nej, det kan jag inte påstå. I vår verksamhet ser vi framtiden an med tillförsikt med tanke på att vi för första gången på tio år har ekonomin i balans. Skillnaden jämfört

med grundskolans rektorer är att vi ofta brottas med snäv budget medan dom stressas över att få verksamheten att fungera. Men ärligt talat; hade vi inte lyckats med det ekonomiska hade jag nog så smått börjat titta i platsannonserna.

Monica Pettersson, Kulturskolan, Tranås:
- Ha, ha, nej jag kan väl inget annat. Vi har det fantastiskt trevligt i Tranås och jag menar verkligen vad jag säger när jag påstår att vi har ett mycket bra kollegium. Vi arbetar naturligtvis inte i något överflöd, men samtidigt är det inte heller någon kris i vår verksamhet. Frivillig verksamhet innebär ju också, i jämförelse med grundskolan, ett lite annorlunda arbetsklimat.

Egen bokhandel för ljudböcker

Ljudböcker har fått en egen digital bokhandel, amerikanska Audible. Där kan man välja mellan 14 000 digitala romaner och faktaböcker. Man kan också teckna sig för tidningsprenumerationer som New York Times eller köpa kända tal och föreläsningar.

Ljudböcker finns det redan gott om, på kassett och cd. Men ljud är till skillnad från text oberoende av det medium det levereras i och därför borde Internet vara den perfekta distributionsformen, fri från elektroniska läsplattor, svajiga skärmtexter eller sladdriga utskriftspapper. Och musikbranschen har redan utformat mp3-formatet.

På www.audible.com kan du själv avgöra om det är något för dig.

Ämnesbetyg istället för kursbetyg

En arbetsgrupp inom Utbildningsdepartementet föreslår i en promemoria, som överlämnats till skolminister Ingegard Wärnérsson, att nuvarande kursbetyg i gymnasieskolan ersätts med ämnesbetyg. I arbetsgruppen har även representanter för Skolverket och Högskoleverket ingått.

I dag sätts betyg i varje kurs i gymnasieskolan, vilket innebär att en elev i sitt slutbetyg får mer än 30 kursbetyg. Det kan exempelvis förekomma fem betyg i matematik för en elev som gått naturvetenskapsprogrammet. Kursutformningen i kombination med ett betygssystem som bygger på betygssättning i enskilda kurser innebär en risk för att helhet och fördjupning kunskaperna går förlorade. Elevens framsteg belönas i de aktuella kurserna, men de tidigare resultaten i enskilda kurser "släpar med" i slutbetyget och kan i vissa fall utgöra en negativ belastning. Arbetsgruppen anser att betygen i gymnasieskolan bättre ska avspejla elevens hela kunskaper i ett ämne och avse vad eleven inhämtat i ämnet under hela sin gymnasietid.

Samiskan är känslornas språk

Nordiska rådets prestigefyllda litteraturpris kan i år gå till en samisk författare. Två diktsamlingar av Rose-Marie Huuva, "Kall kamrat" och "Galbma Rádná" på samiska är nominerade till priset. Det är den samiska kommittén som nominerat.

I februari avgörs vem det är som vinner det prestigefyllda priset från Nordiska rådet. Från Sverige är Agneta Pleijel nominerad för "Lord Nevermore" och Mikael Niemi för "Populärmusik från Vittula". Rose-Marie Huuva är visserligen också svensk, men främst same och representerar Sápmi.

Skivbolag i samarbete med Napster

Musikindustrins tidigare skräck har blivit dess nya samarbetspartner. På kort tid blev Napster en av de mest besökta platserna på nätet tack vare sin tjänst som gör det enkelt att byta mp3-filer med musik med varandra. Sinnrikt, enkelt - och olagligt, ansåg en rad multinationella skivbolag som förra sommaren vidtog rättsliga åtgärder mot tjänsten.

Vändningen kom för en tid sedan då den tyska mediejätten Bertelsmann inledde ett samarbete med Napster. Nu ansluter sig även skivbolaget Edel Music till samarbetet, meddelar nyhetsbyrån AFP.

"Revolver" ett storslaget rockalbum

"Revolver", Beatles banbrytande LP från 1966, är det främsta rockalbumet. Det har 500 internationella kritiker och musiker kommit fram till i en enkät av kabel-tv-kanalen VH1. I enkäten listades 100 LP-skivor. De som röstade fram Revolver till förstaplatsen framhöll låtar som Eleanor Rigby, Taxman, I'm Only Sleeping och Here, There and Everywhere, när de förklarar sin förtjusning över albumet.

Med "Revolver" följde Beatles sin omvandling från ett band som spelade inför publik till ett som skapar sin musik i studio. "Revolver" släpptes samtidigt som Beatles gjorde sitt sista offentliga framträdande, i Candlestick park i San Francisco augusti 1966.

Spelmansstämma lockade unga

Årets vinterspelmansstämma på Viskadalens folkhögskola, några mil sydväst om Borås, lockade 300 personer från hela Norden. Många av dem var ungdomar.

Intresset för folkmusik har ökat bland ungdomar de senaste åren. 26 procent av spelmännen i Västergötlands spelmanslag är ungdomar under 18 år. Deltagarna följde kurser i fiol, nyckelharpa, durspel, klarinett och folklid dans. Populärast var fiol- och durspelskurserna. Alla lärare vid vinterspelmansstämman är välnummerade spelmän. En av dem är Peter Puma Hedlund, världsmästare i nyckelharpa.

Dokumentär sätter skolan under luppen

Under ett år - höstterminen 1999 och vårterminen 2000 - har Anders Berggren och Carl Javér följt en niondeklass på en Brunnboskolas Högstadium i Göteborg. Resultatet är dokumentären Skolan - en åtta delar lång foljetong - visas just nu på måndagar i TV 4.

- Skolan är i likhet med sjukvården ett engagerande ämne och de som har sett avsnitten säger att de känner igen sig och minns sin egen skolgång. De har också ställt frågan om det verkligen är så här det ska vara i våra skolor, säger Anders Berggren till nättidningen 24 timmar.

I likhet med den uppmärksamade serien Sjukhuset är det en vardaglig arbetsmiljö som dokumenteras. Tittarna får särskilt följa fem elever, Ted, Andrea, Catts, Jussi och Gabi, som går sitt sista år och vars slutbetyg är avgörande för att komma in på den gymnasieleje de valt.

Blåsorkestrar bildar intressegrupp

Sverige har enbart fem professionella blåsorkestrar med cirka 137 musiker. Dessa bildar nu intressegruppen "De fem" tillsammans med Sveriges Orkesterförbund för att verka för svensk blåsmusik. Målet är att motverka den negativa trenden på musik- och kulturskolor med färre blåsare.

Nya länskonstnärer i tre län

Regeringen har idag beslutat om statsbidrag till länskonstnärverksamhet i 21 regioner runt om i landet. Landstinget i Västmanland är ny som mottagare av statsbidrag till länskonstnärverksamhet. De får bidrag till verksamhet inom både dansområdet och bildkonstområdet. Göteborg respektive Gotland får bidrag till ny verksamhet inom bildkonstområdet.

Den geniale idén

www.nilton.se

Niltons produkter är utvecklade av musiker för musiker och mycket lätta att Justera • Fälla ihop • Transportera • Förvara

I Niltons sortiment finns olika notställ, notbelysningar och väskor som kan kombineras för att passa dig bäst!

Nilton AB • Älgvägen 1 • 428 34 Källered
Tel 031-795 01 50 • Fax 031-795 00 45

Porträttet

Brede Bengan

- Av Olof Wigren -

Bengan Jansson är en bred musiker. Och han gillar att ha många bollar i luften.

Under den här intervjun lagar han till exempel middag. Köttbullar och till efterrätt, rispudding.

- Det är rätt kul att stå vid spisen när man har tid, skrattar han.

För tid, det är en bristvara hos denne stockholmare som just nu snickrar på sitt drömbus i Skåstra nära Järvsö i Hälsingland.

Namn: Bengt "Bengan" Jansson.

Ålder: 37 år.

Familj: Fru Kajsa och barnen Liv, Moa och Emrik.

Bor: I lägenhet på Mariatorget i Stockholm och i nyköpt hus i Skåstra, Hälsingland.

Tjänar: "Jag tar ut 19 000 kr i månaden ur mitt eget bolag. Det är helt okey."

Kör: "Mycket. Det blir mellan 5 000 och 6 000 mil i bil om året. Just nu kör jag en Mazda 626."

Läser: "Ofta. Jag är inne på andra varvet med 'Samtal med Gud' av Castenada. En fantastisk bok! Den kan jag återkomma till hur många gånger som helst. Sedan har jag också en Grisham på gång, 'Testamentet' heter den."

Lyssnar på: "Faktiskt lyssnar jag nästan aldrig på cd-skivor när jag är hemma. Vilket nog är synd. Men jag tycker att jag hör så mycket musik när jag är ute och jobbar."

Ser på TV: "Jag kan tycka det är härligt att såsa framför TV:n en hel kväll ibland. Discovery-kanalen är min favorit. Den visar en massa bra program."

Skrattar: "Åt Victor Borge. Jag såg just minnesprogrammet om honom. Jag gillar verkligen musikhumor. Och människor som har distans till sig själva, som kan vara självironiska."

Gråter: "Jag tycker att jag är ganska lättörd. Jag kan till exempel lätt gråta över orättvisor, främst orättvisor som drabbar barn. Det berör mig hårt. Det får bara inte finnas!"

Älskar: "Min familj, mina barn och ärliga människor."

Ogillar: "Rasister bland andra."

Håller tummarna för: "Att jag ska få vara frisk. För då kan jag jobba så mycket jag har lust till och jag älskar att jobba, jag älskar mitt jobb."

Bengan Jansson är dragspelvirtuos med glimten i ögat. Han kom till Hälsingland i början av 80-talet, när pappas företag - som tillverkade mönsterkort och som Bengan ett tag jobbade för - flyttade från Vällingby till Järvsö.

Var är hemma för dig?

- Stockholm o c h Skåstra (skratt!). Nej, men det är väl Stockholm fortfarande. Vi har en lägenhet på Mariatorget som vi aldrig släpper, tror jag. Men jag hoppas att det hus vi köpt här i Hälsingland och som jag jobbar mycket med, ska bli så bra som vi hoppas. Då kommer vi nog att tillbringa den mesta tiden här.

Hälsingland och folkmusik bör ibop. Hälsingehambon rullar ju förbi Skåstra inte minst. Du förknippas också mest med folkmusik, inte sant?

- Ja. Det och jazz. Det har blivit en del folkmusik i och med att jag spelar med Östen me' Resten och varit ute med bland andra Calle Moraeus. Men jazz är lika skojigt. Och samba! Jag älskar brasilianska rytmer. Det går dessutom jättebra att spela samba på dragspel. Faktum är att det blir mer och mer så nt, jag får allt fler spelningar av det laget.

Varifrån hämtar du din inspiration?

- Från andra musiker, både dom jag spelar med och dom som jag lyssnar på när jag är ute och åker. Det är väldigt inspirerande att jobba med olika slags musiker. I höstas var jag och två andra dragspelare ute på en sväng som var väldigt kul och gav mig mycket. En av killarna var irländaren Brendan Begley och av honom fick jag många nya impulser.

- Jag tycker rent generellt att det är skojigt att röra sig mellan olika musikstilar. Det gör att jag håller igång på ett bra sätt. Jag vill inte fasta i ett speciellt fack utan utveckla mig själv hela tiden. Och att spela med olika musiker är ett bra sätt att göra det på. Så är det i alla fall för mig.

Hur började din musikbana en gång i tiden?

- Farsan hade en el-orgel som jag spelade lite på. Han märkte att jag var intresserad och så fick jag börja spela piano. Sen upptäckte jag att brorsan hade ett dragspel som han aldrig spelade på, så jag lånade det och tyckte det var kul. Farsan uppmuntrade mig, köpte ett större dragspel åt mig och sen har jag bara fortsatt att spela. *Har du några erfarenheter av den kommunala musikskolan?*

- Nej, tyvärr. Det har jag inte. Jag har tagit egna lektioner i jazzspel, det är den enda musikaliska utbildning jag fått. Men jag blir lite skrämnd när jag ser att man vill skära i musikskolans anslag. Jag förstår att man måste dra ned på olika saker, men jag tycker inte man ska skära ned på kul-

turen. Barn behöver musik. Det är som ett arv vi måste föra vidare. Kulturen är en så viktigt del av vårt samhälle. Att nagga kulturen i kanten är nästan som att börja göra ingrepp på svenska språket, känns det som.

Vad gör du just nu?

- Jag och Calle Moraeus ska göra en skiva, sen ska jag och Björn Ståbi göra en skiva. Det var Björn som fick mig intresserad av folkmusik när vi möttes på en körstämma i Skinnskatteberg. Jag är med i gruppen Nära tillsammans med Björn och Gunnel Mauritzson. Jag och Calle Moraeus ska dessutom ut och spela på en del konserter och parallellt med det har jag ett projekt på gång där jag ska köra egna föreställningar i Stockholm på några krogscener. Riktigt vart någonstans är inte bestämt än. Under våren ska jag också ut på turné med Musik i väst nere i Göteborgstrakten. Jag har himla mycket att göra faktiskt.

Vad gör du helst?

- Improviserar. Gör konserter som inte är så fast inrutade, som inte har några begränsningar. Det gillar jag skarpt.

Bengan Jansson livar både jazz och folkmusik på sitt dragspel. Och samba! Foto: Stig Andersson.